

Kapitány Máté PAPIREMBER

Tamás rettentően izzad, noha nincs meleg. Haja hínárként tapad kerek fejére, a szeméből áradó hő újra és újra bepárásítja szemüvegének lencséjét. Kissé pohos, de nem kövér testét nehézkesen, döcögösen vonszolja fel a lépcsőn. Tamás a Központi Statisztikai Hivatal munkatársa, papírokkal dolgozik nap nap után, időnként félálomban, az ágyában heverve is a papír zörgését hallja. Ilyenkor minden összegyűrődik körülötte: a falak kicsi hálószobájában, vakolatukat ledobva, a polcok sötét kamrájában, szálkákat köpködve, a konyhai asztalka, reccsenőset nyögve, összegyűrődik a szentkép a falon, Mária a kiseddel fázósan húzza össze magát. Tamás mégis szereti a papírt. Alkalomadtán még hajtogat is belőle, mint a japánok, leggyakrabban tréfás kis állatfigurákat, amiket egy-egy kollégájának ajándékoz születésnapkor, főként, ha nő a kolléga és csinos. Meggyőződése, hogy ez a papírhajtogatás különlegessé teszi őt, s ezzel valamiképpen kimagaslik a többi hivatalnok közül.

Tamásnak nincs felesége, nem jár jegyben, szeretője sincs. Előfordul, hogy bögyös alakokat hajtogat papírból, de azokat aztán szégyellősen széttépi. Keveset beszél, azt is nehezen, összeszorított ajakkal, mint egy szélütött. Inkább megfigyeli az embereket, nézi, hallgatja őket. Gyermekkora óta így van ezzel, mindig is úgy gondolta, mielőtt megszólalna, mielőtt véleményt alkotna, jobb, ha megvárja, mit gondolnak és mondanak a többiek. Néha reszketeg papírhajóként képzelel el magát, ami a csatorna sötét vizén az áramlattal sodródik.

A hivatalban fülét hegyezi, miket pusmognak kollégái, miközben tekintete ezer és ezer név fölött siklik el. Munkatársai beszélnek a Magyar Uriasszonyok Lapjában közölt recept szerinti otthoni szappanfőzés praktikáiról, beszélnek a Gyöngyösbokréta mozgalomról, és hogy milyen kincseket rejt a magyar vidék, beszélnek a Singer varrógépről, beszélnek a túl nagy mell leszorításának lehetőségeiről, a különféle fogyókúra módszerekről, a dauervízről, a biliádról, Shvoy Kálmánról és Darányi Kálmánról, charlestonról, tangóról és swingről, egyikük ismerőséről, egy szobrászról, aki olyan gyönyörű turulmadarakat farag, hogy attól minden igaz magyarnak nagyot dobban a szíve, Kabos Gyula dadogásáról, a forró, száraz nyárról, és beszélnek Horthyról és az adatfeldolgozás gépesítésének kísérletéről.

Van, hogy kikérik Tamás véleményét erről-arról, de mivel sosem lehet tudni, mit gondol, inkább csak hallgatóságként veszik hasznát. Különösen a női kollégák szeretnek Tamáshoz beszélni, sokszor öntik ki neki a szívüket, ő meg ilyenkor úgy érzi, mintha hatalmába kerítette volna lelküket. Gondolatban gyakran sorra veszi, miket is kellene mondania ezeknek a csinos vagy kevésbé csinos nőknek, érzi, melyiknek kellene szaftos trágárságot, disznó viccet suttozni, és melyiknek idézni egy búbanatos slágert, de végül mindig csendben marad. Tamás hallgatag ember, aki éppen ma tölti be a negyvenet.



A Központi Statisztikai Hivatal épülete, fortepan.hu

József nevű nagyhangú, szikár kollégája odaül mellé. Tamás kicsit összehúzza magát, pedig a másik férfi így is bőven elfér. Az Isten éltesen sokáig, barátom, harsogja József, és megveregeti Tamás görbe hátát. Ő zavartan nevet, kapkodva megtörli párás szemüveglencséjét. Köszönöm, Jóska, nagyon kedves vagy, hogy így fejben tartottad. A Júlia szólt, súgja oda neki a férfi, felnevet, majd kedélyesen megcsapkodja Tamás combját. Negyven lettél, ha jól tudom, folytatja József, Tamás bólint, és elvörösödik. Feszélyezi, hogy miatta egyre többen hagyják abba a munkát, egyre több szék csúszik hátra csikorogva, egyre több asztalra dobott papírstóc csattan. A munka nem állhat le, zakatol Tamás agya, és hogy jó példát mutasson, miközben udvariasan továbbra is Józsefre mosolyog, iratait rendezgeti. Ferenc kollégája is az asztalához lép, sőt hanyagul rá is ül a szélére, csak úgy félfenékkel. Tamásom, dörmögi mély hangján, áldjon meg az Isten! Köszönöm, Ferikém, köszönöm, hadarja Tamás, és ideges, kapkodó mozdulattal félresimítja haját. Háta mögül kellemes női hang szól, Tamás rögvest felismeri, hogy ez éppen Júlia, akinek az ostoba felhajtást köszönheti. Boldog születésnapot, Tamás, csiviteli. Tamás meglapogatja forró nyakát és tarkóját, és közben arra gondol, hogy ez a Júlia, ahelyett, hogy felkínálkozna neki, mint Ferinek, inkább dühítően beavatkozik az ő magánügyeibe. Köszönöm szépen, kisasszony, suttogja mereven, de nem fordul hátra. Idefigyelj, barátom, hajol közelebb József, munka után elmegyünk kocsmázni, vendégem vagy egy italra. Tamás gyomra összeszorul. A munka végezte neki egyet jelent a hazasietéssel és a lakásába zárkózással. A szomszédok neszezésének hallgatásával. Az est leszálltával a kéményekből az égre emelkedő fekete korom bámulásával, amibe aztán különféle alakzatokat lát bele. Mintha tinta folyna szét a zavaros vízben. Köszönöm, Jóska, igazán kedves tőled, igazán, de nem tudok jönni, most nem. Miért nem, kérdezi Ferenc. Olyan szúrós a tekintete, mintha beelátna Tamás fejébe. Tamás lázasan gondolkodik valami használható kifogáson, de hirtelen nem jut eszébe semmi. Ferenc kiszagolja a gyengeséget, olyan, mint egy vadászkutya. Most nem, most nem, csóválja a fejét Ferenc, ne bomolj már, Tamás, eljössz, és jól érez magad végre. Ma van a születésnapod, szól Júlia a háta mögül. Tamás legszívesebben megfordulna, és pofon verné azt a nőt. Józseftől és Ferencről tart, őket erősebbnek érzi magánál. De hogy egy nő is kioktassa! Igazán kedvesek vagytok, ismétli Tamás vörös nyakkal, de tényleg, nem érzem jól magam, azt hiszem, lázas leszek. József felkacag,

olyan férfias és meggyőző még a nevetése is, Tamás ezt is irigyli tőle. A túró vagy te lázas, barátom, csak félsz a szórakozástól. De ezúttal nem menekülsz, nem ám! Ha kell, karba veszünk, mint egy csecsemőt, úgy cipelünk el téged a kocsmába. Tamás nem akar, nem tud tovább ellenkezni. Egyszerűbb engedni, gondolja, akkor végre békén hagynak, dolgozhat tovább, háborítatlan kívülálló, nyugodt megfigyelő maradhat. Jól van, dűnnyögi legyőzöttek, megyek. Ferenc és József vígan veregetik a vállát, Júlia pedig gyermekmódra tapsikol, noha nőként ő biztosan nem jön velük. Tamás most úgy dönt, a kocsmázás is olyan, mint bármely más kötelesség, ami a munkájával jár. Utána legalább egy évig folyhat minden a régi mederben.

A munkaidő gyorsan elszalad, Tamás számára most túlzottan is gyorsan, hisz minden perc egyre közelebb hozza a gyűlölt kocsmázást. Mikor a többiek a kabátjukat és kalapjukat veszik, még megfordul a fejében, talán mégiscsak ki tudna bújni, de József addigra már belekarol, mintha ezeréves komák lennének, és húzza-vonja maga után. Odakint, az utcán szemerkél az eső, kalapjuk karimáját kapirgálja, kabátjuk vállát, hátát hűvös hártáival vonja be. A Keleti Károly utcáról a Margit körútra fordulnak, onnan a Margit hídon át mennek Pestre. Később végigbaktatnak a Népszínház utcán, átvágnak a Tisza Kálmán téren, a régi lóversenyteret jobb kéz felől, az Aréna úton át kerülnek, aztán végig a Fogarasin. Tamás zsebre vágott kézzel halad két munkatársa között, akik úgy kísérik, mint a pribékek. Lehajtja fejét, figyel a macskakövek között nővé tócsákat, kopott cipőjét, ami itt-ott beereszti az esővizet. Hallgatja lépteinek cuppogó, hápogó hangjait. Aztán Ferenc kurjant, na, fiúk, megérkeztünk, ez az a hely, amiről az unokatestvérem annyit mesélt. Tamás sóhajt egyet, felnéz. Búbos Jankó kocsmája, olvassa az enyhe ívben rögzített feliratot. A tejüveg ablakok mögé nem lát, pedig szeretné tudni, mi vár rá odabent. József barátságosan benyomja a kocsmá ajtaján át.

Gomolygó, szemet csípő füst, bagóillat, üvegkoccanások, biliárdgolyók gurulása, kedélyes férfihangok, bortól rekedt nevetés, füttyentések és tapsok, zokogás, bömbölés. Tamás teste mereven engedelmeskedik József és Ferenc akaratának, követi őket az egyik üres asztalhoz, leül, mosolyt erőltet az arcára. Na, ne legyél úgy betojva, Tamásom, dörmögi a fülébe Ferenc, jó helyen vagy, derék emberek között. Tudod mit, barátom, fordul hozzá József, mi lenne, ha megtörnénk a jeget, és te magad hoznál nekünk egy-egy korsó sört? Akkor láthatnád, nem akkora ördögösség ez az egész. Tamás nem mond semmit, csak feláll, karját, mint súlyos nehezéket, teste mellett lógatva a pulthoz csoszog. A pult mögött a tulajdonos, Búbos Jankó áll, frissen elmosott korsókat törölget. Tamásnak rá sem kell kérdeznie, egyébként sem merne rákérdezni, rögvést látja, miért nevezik így a kocsmárost. Koponyáján megannyi dudor és kinövés, csak úgy feszül rajtuk, elvékonyodva, a bőr. Talán kalapáccsal verték szét a fejét, talán születési rendellenesség, vagy túl sokszor ejtette le az anyja karonülő korában. Búbos Jankó gyakorlott szemével hamar felméri, hogy Tamás nem idevaló, kocsmáidegen. Tamás nem mer Búbos Jankóra nézni, retteg, hogy a férfi beszippantja, felfalja sötét tekintetével. Három korsó sört kérnék, uram, hebegi. A kocsmáros még komótosan eltörli a kezében tartott korsót, leteszi, majd közli, hogy két pengő lesz. Tamás egy darabig hallgat, torkáig jut a feltörő harag, ott megakad. Pontosan tudja, ezt még ő is, hogy egy korsó sör 40 filléernél nem drágább. Azt is tudja, hogy ez a bizarr alak itt arcátlanul felülteti, mert megteheti, mert látja, hogy gyenge és könnyen gyűrhető, mint a papír. Tamás odaadja a két pengőt, és átveszi a három korsót. Munkatársai széles mosollyal fogadják. Na, mennyi volt, Tamásom, kérdi József. Egy pengő és húsz fillér, hazudja Tamás, és leül melléjük.



Tisza Kálmán (ma II. János Pál pápa) tér, fortepan.hu

Megisszák a sört. Tamás utoljára húsz éve ivott, nádudvari unokahúga esküvőjén. Azóta egy kortyot sem. Figyeli Józsefet és Ferencet, milyen jóízűen, micsoda örömmel döntik le a korsó sört. Igyekszik hát ő is hasonló svunggal benyakalni. Ferenc az asztalhoz koppintja a kiürült korsó alját, és feláll az asztaltól. A következő kört én állom, jelenti be, és hamarosan visszatér a három korsóval. Isten áldjon, Tamás, mondja, és lehajtják az újabb sört. Ferenc és József főleg egymással beszélgetnek, Tamás ettől megkönnyebbül, így legalább nem neki kell agyalnia, milyen érdekességet tud elmesélni saját életéből. A második sör a fejébe száll, kóválygósan, bambán maga elé meredve hallgatja munkatársait. Ezúttal József pattan fel, és hozza a következő kört. Tamás nem ellenkezik, az ivás része a ma esti teendőnek: szórakozás a kollégákkal. A negyedik körnél újra Tamáson a sor. Imbolyogva lépdel a pulthoz, szemére a bódulat hályoga ül. Búbos Jankó most kedélyesebben fogadja. Még három korsót szeretnék, mondja akadozó nyelvvel, és szolgálalkúen már készíti is elő a két pengőt, de úgy, hogy a közeli asztalnál József és Ferenc ne láthassák. Búbos Jankó azonban int a fejével, egy pengő lesz, uram, egy pengő. Tamás most mélyen a kocsmáros szemébe néz, és egyszerre elönti a hála, még egy könnycsepp is megjelenik szeme sarkában. Köszönöm, mondja, igazán, igazán nagyon kedves. Mindig örömmel fogadom az új vendégeket, feleli Búbos Jankó. Szeme feketébb a szénnél.

Tamás részeg. Forog körülötte a kocsmáros, nagyokat nyelve fojtja magába a fel-feltörő okádhatnékot. De végre felszabadultnak érzi magát, a boldogság, hogy még a rút kocsmáros is kedves volt vele, kitölti a testét. Hálásan hallgatja munkatársai locsogását. Milyen remek fickók, nem is kellenek ennél jobb kollégák. Aztán így, a fejét támasztva elalszik, és mikor felocsúdik álomtalan szunyókálásából, Ferenc és József már nem ül az asztalnál. A kocsmában még vannak páran, de a többség hazament. Tamás felkászálódik a székből, megbotlik, az asztalokat tologató Búbos Jankó elkapja. Maga egy angyal, dűnnyögi Tamás, és kibotorkál az utcára.

Hajnal van, hideg, és a kocsmái zajok után különösen néma minden. Ez a csend úgy nehezedik a nyakára, mint egy

elhízott, követelőző gyerek. Az utca üres, az eső továbbra is szemerkél. Felbukkan egy pelerines kabátot viselő férfi, kimért mozdulatokkal kezdi oltogatni a gázlámpákat, fél lábára sántít, szökellget, mint egy sérült varjú. A város távolabbi pontján lovaskocsi zörög a macskakövön. Tamás tántorog, a feje, mintha az iménti alvás súlya ólomgolyóként görögne még benne, nehezebb, mint valaha. Meg is áll, a hideg levegőből mélyet szippant, hogy kijózanodjon. Ekkor dermesztő morgást hall, valahonnan messze a magasból, nem sokkal később hatalmas árnyék suhan át a városon. Tamás bombázótól tartva a földre veti magát, két kezét félősen tarkójára szorítja.

Látta a spanyol polgárháborús filmhíradót, és hallotta valakitől a munkahelyén, hogy Guernica városán is bombázók söpörtek végig, a tűz az összekuporodó testekről úgy tépte le a végtagokat, mint ahogy nyári nap pödri a mező fűszálait. De nem repülő az, árnyéka hang nélkül távolodik, szárnyai mintha csapkodnának. Tamás sokáig fekszik, mozdulni sem mer, először kabátja, majd inge is átázik. Mikor úgy érzi, a veszély már biztos távolságban van, feltérdel. Gyöngye keze reszketve tartja testét. Most alig hallható suttogásra lesz figyelmes. A sarkon mintha apró emberkék sötétlő alakja derengene a hajnali ködben. Tamás tátott szájjal bámulja őket, mi történik itt, részegségében talán hallucinál? Mikor lábra áll, a koboldforma emberkék elillannak, de egyikük szeme még fenyegetően felé villan. Tamás sajtó halántékára tapasztja tenyerét, és meggyorsítja lépteit. Haza, haza, haza akarok menni, otthon akarok lenni, csak úgy verdes benne a vágó.

Lakásába érve sietve csukja be maga mögött az ajtót. A félelem, hogy azok az apró emberek esetleg követték idáig, és nekiesnek, belökik az ajtót, ügyetlenné teszi, kezéből többször is kiejti a kulcsot, alig bírja beilleszteni a zárba. A zár nyelvének kattánásától megnyugszik, de gyorsan elhátrál. Úgy, ahogy van, átázott ruhában, büdösen az italtól, ágyába roskad. Mi volt ez, mi volt ez, mi volt ez, próbálja ébren tartani vadul dobogó szíve, és motorként pergő agya, de a kimerültség erősebbnek bizonyul: néhány perc múlva enyhet adó álomba zuhan. Tudata mélyen észleli csak, hogy az asztalán sorakozó origami figurák életre kelve mocorognak.

Káprázatos, üde napsütés melengeti a várost. Tamás a másnaposságtól sajtó fejével baktat a hivatal felé. A kellemes szellő és a cirógató fény bizakodóvá teszi. Csak álmodta az egészet. Mindenesetre nem iszik többet. Vannak férfiak, akiknek nem való az alkohol. Ő ilyen, dönti el, miközben átvág a Scitovszky téren. És ha nem álom? Lehetséges, hogy az a rosszcú kocsáros csempészett mérget az italba. Lehetséges, hogy el akarta tenni láb alól. Még örülhet, hogy csak megkergült tőle, és nem nyúlt ki örökre. A Margit hídról hunyorogva figyeli a Duna hátán fénylő ragyogást. Beér a hivatalba. József és Ferenc cinkos mosollyal fogadják, Júlia pedig, mintha most jobban érdeklődne iránta, valahogy máshogy, közvetlenebbül köszönti. Mesélték az urak, milyen jól mulattak, mondja kacagva, és a két férfira mutat. Mielőtt Tamás az asztalához ülne, és munkához látna, félszeg vigyorral odalép kollégáihoz. Szervusztok, mondja, szervusztok. Egy darabig gondolkodik, hogyan is vezethetné fel kérdését, de aztán inkább kimondja kerek-perec. Ferenc, Jóska, ti nem tapasztaltatok valami furcsát, különöset a tegnapi este után? József és Ferenc megkönnyebbülnek, először azt hitték, Tamás kérdőre vonja őket, miért hagyták egyedül a kocsmában. Összenéznek, végül József szólal meg. Ha a fejfájásra gondolsz, Tamásom, az része az effajta estéknek. Tamás udvariasan együtt nevet velük. Nem, nem láttatok valami szokatlant a városban? József és Ferenc a vállukat vonogatják. Mivel Tamás nem akarja, hogy munkatársai bogarasnak higgyék, nem firtatja tovább a dolgot. Leül asztalához, és amennyire émelygő gyomra engedi, beleveti magát a munkába. Nemük, koruk, lakcímük, vallásuk szerint kategorizálja a lakosokat. Bár ez nem része munkaköri kötelességeinek, ő e kategóriák szerint összehasonlító elemzéseket is végez. Az egyes férfiak és nők, gyerekek és öregek átlagértékei, fegyelmezett katonák módjára, csinos oszlopokba rendezve pihennek előtte. Büszke, hogy az adatgyűjtési és módszertani koordinációs főosztályon belül jelenleg ő az egyetlen, aki saját maga által kidolgozott, leginkább a varianciaanalízist alapul vevő statisztikai módszerrel hozzájárul a hivatal hatékony működéséhez.

A munkaidő letelik, Tamás tovább marad, mint a többiek. Ilyenkor szeret még a hivatalban ücsörögni, nézni a rendezett stócockat, amik fehér tornyokként emelkednek az asztalokon. Saját birodalmát látja, papír Babilont, ahol teljes a csend, a tornyok között úgy lépdélhet, mint gyermekkorában az építőkocka-sikátorokban. Körbejár a hivatalban, élvezi a papír illatát. Amikor visszaér az asztalához, döbbenetesen veszi észre, hogy hajtogatott papírfigura áll ott, kezében papírkard. Tamás megfogja az ügyetlenül és pontatlanul formált alakot. Arca nincs, azzal nem bajlódott készítője, de ahogy közelebből szemügyre veszi a kis harcos kardját, látja a ráírást: Siegfried. Leteszi a figurát, és hátralép. Hogy került ez ide? Talán annyira belemerült a munkába, hogy szórakozottságában ő hajtogatta? Vagy valamelyik kollégája tréfálta meg? Egyébként szokták itt papírembernek hívni őt, na, nem gúnyosan, nem rosszindulatból, inkább becenévként. A fejét vakarja, szemüvegét igazgatja. Újra eszébe jut a kocsmá, Búbos Jankó, a

tegnapi részegség, a sötét árny és az apró emberkék. Felveszi kabátját, kalapját, bezárja a főosztály ajtaját, a kulcsot leadja a portán.



fortepan.hu

Búbos Jankó kocsmája dugig telt, nincs szabad hely. Késő délután van, a vendégek többsége már olyan részeg, hogy nem bír megállni a lábán. Tamás hamar belátja, ha el akar jutni a pulthoz, hogy beszéljen a kocsmárossal, erőszakosnak kell lennie. Mikor udvarias kérésére nem nyílik út, erős vállával furakodik előre, a füstös testek arrébb tántorodnak, végül odaér a pulthoz. Búbos Jankó mintha szeme sarkából észrevenné, de nem fordul felé, alacsony és rendkívül izgága alakkal beszél. Üdvözlöm, uram, szólítja meg Tamás. Búbos Jankó rá se hederít, közelebb hajol a tömzsi idegenhez. Tamás megint azt a torkában gyűlő haragot érzi, szíve is felháborodottan, mellkasát ostromolva dübög. Jó napot kívánok, kedves uram, próbálkozik hangosabban, erélyesebben. A kocsmáros még mindig nem felel. Tamás ekkor jókorát csap a pultra, az eltörölt korsók megremegnek. Búbos Jankó halványan elmosolyodik, és arcán szívélyes vendégszeretettel Tamáshoz fordul. Parancsol valamit, uram? Most a köpcös is Tamásra pillant. Arca piros, és valahogy aránytalanul széles, mintha megolvadt, megfolyt volna minden vonása. Időnként felnevet, magas hangon, vonyítva. Tamás, hogy kiengedte magából a haragot, elbizonytalanodik. Mit is akar itt, mire keres választ? Miért nem ment haza munka után, mint azelőtt mindig? Mikor belekezd, hangja vékony és bocsánatkérő. Tegnap itt jártam, mondja, ittam néhány sört, talán emlékszik, hogy végül egy pengőért adott három sört. Búbos Jankó még mindig mosolyog, a fejét rázza. Hogy is emlékezne, folytatja zavartan Tamás, hisz rengeteg a vendége. A lényeg, kedves uram, és ezért jöttem ma ide, a lényeg, hogy távozásomkor különös dolgokra lettem figyelmes, mintha látomások törtek volna rám. Búbos Jankó megértően bólogat, bolondot nyugtatnak így. Tamás az idegenre néz, az szenvtelenül, pislantás nélkül figyeli őt. Apró emberek, afféle koboldok jelentek meg az utcán, hajol most egészen közel Tamás, hogy a hangzavarban is suttoghasson, és egy óriási árnyék... Itt nálam, uram, vág közbe a kocsmáros, mintha Tamás gondolataiban olvasna, csak és kizárólag minőségi sört lehet kapni. Itt nálam, kedves uram, nem mérgezzük, nem pancsoljuk az italt. Tamás elhallgat. Ostobaság az egész, gondolja, túl sokat ittam, ennyi történt, semmi más. Engedje meg, mondja most Búbos Jankó, hogy bemutassam külföldi vendégemnek, aki élénken érdeklődik hazánk iránt. A

kocsmáros az idegenre mutat. Bruno Schmetterling úr, állatidomár. Az alacsony alak, noha rövid végtagjai ezt szinte lehetetlenné teszik, elegánsan meghajol. Tamásban megint az a jóleső hála árad szét, hogy őt, éppen őt, a kis hivatalnokot, érdemesnek találták egy ilyen rejtélyes idegennek bemutatni. Lajtós Tamás, mondja félszegen, nem szeret bemutatkozni, az is csak ráirányítja a figyelmet. Kezet fog Schmetterlinggel. Engedje meg, szólal meg ekkor a német recsegős magyarsággal, hogy meghívjam egy sörre. Tamás ellenkezni akar, de Schmetterling egyébként huncut szeme most fenyegetően villan. Erről Tamásnak a tegnap esti, sötét kis alakok jutnak eszébe, és egyszeriben fagyos félelem kúszik fel gyomrán át a szívébe. Búbos Jankó vigyorog, Tamás előtt már ott van a pulton a hűvös söröskorsó. Koccintanak, ledöntik a sört. Mennem kell, mondaná Tamás, és készül, hogy sarkon forduljon, de Schmetterling megfogja a vállát. Ne sértsen meg! Van valami delejes erő a hangjában, amitől Tamás jéggé dermed. Az újabb sör már ott van a pulton. Akkor ezt most hadd fizessem én, próbálkozik, de Búbos Jankó hevesen rázza a fejét. Ugyan, Tamás, nevet, már ha nem haragszik, hogy keresztnevéen szólítom, de annyira rokonszenves nekem, látom, igazi, becsületes magyar ember. Aki meghallgatja mások véleményét. Aki nyitott az újdonságokra, az új kapcsolatokra. Nem, Tamás! Ez a kör az én ajándékom. Tamás menekülne, de úgy érzi, sosem volt még ennyire izgalmas fickók között, akik ilyen kedvesek vele. Megissza a sört, és megiszik még egyet, és még egyet. Hajnalodik, a kocsmá még vadul zeng, itt az egész város. Tamás elbotorkál a kijáratig. Holnap is várom, szól utána Schmetterling. Ha nem jön el, vérig sért. Tamás megtorpan, beleire csomót köt a szorongás. Schmetterling újra felvonyít, kacagása sokáig cseng a fülében.

Nem alszik rendesen, alig tud a munkára figyelni. A betűk egymásnak dőlnek, vibrálnak és elhomályosulnak szeme előtt. Tamás kapkod, életében először megvágja ujját a papírral. Vére vöröslő viaszként csöppen az egyik papírhalomra. Jól vagy, Tamásom, kérdezi József. Köszönöm, Jóska, feleli kábán, igazán kedves tőled, igazán, hogy így aggódsz, kutya bajom, köszönöm. Ferenc Júliával beszél, közel hajolnak egymáshoz. Legalább venné feleségül, gondolja Tamás, és tenyerébe temeti arcát.

A kocsmába, bár a gondolatát is gyűlöli, visszamegy. Nem azért, mert megígérte, hisz nem tett ilyet, hanem mert nem mondott nemet. Bolond vagy, mondja magának odafelé tartva, bolond vagy, Tamás. Gondolod, hogy ezt a Schmetterlinget tényleg annyira érdekled, hogy megsértődne, ha nem mennél? És ha megsértődne? Ez egy idegen, egy külföldi! De Tamásba apja módszeresen beleverte a meggyőződés nélküli kötelességtudatot. Hát kötelességtudatból megy vissza Búbos Jankó kocsmájába. A kocsmá előtt, az utcán is tekergőzik a sor, mint mikor háború idején húst osztanak. Tamás beáll a sorba, miközben ócsárolja magát. Előtte részeg alak, torzonborz, hátrafordul, a szeme fehérje egészen sárga. Tamás oldalra lépve jobban megnézi a sort. Rádöbben, hogy minden várakozó ittas, egymásba kell kapaszkodniuk, nehogy kidőljenek a láncból. Aprókat lépve haladnak előre. Tamás sarkába, vádlijába éles fájdalom nyilall, háta mögött mély, szinte férfiasan mély női hang szól, Entschuldigung, Ich bin auf Ihre Ferse getreten. Tamás hátrafordul. A sorban mögötte két méternél is magasabb, fénylő páncélzatba öltözött nő áll, szőke haja vastag varkocsba fonva fekszik vállán. Arca kemény, mint a szobroké, vonásai nem mozognak, csak a szája, mikor beszél. Ich bin eine Walküre, teszi hozzá a nő, mintegy magyarázatképpen, miért taposott Tamás sarkára. Tamás sokáig nem tud megszólalni, nyakát hátrafesztve bámulja a gigászi valkűrt. Aztán megböködi az előtte álló sárga szemű férfi koszos vállát. Mi van, vakkantja a részeg. Tamás a füléhez hajolva suttogja, hogy elnézést, maga is látja itt a hátunk mögött ezt a különös nőt? A szakadt férfi megvonja a vállát, böffent, majd fájdalmas arccal lenyeli savas nyálát. Persze, ez egy valkűr, és akkor mi van? Tamás nem hisz a fülének. A valkűr a fejek felett átnézve a bejáratot figyel. Akkor hát, gondolja Tamás, nem bolondultam meg. Szokatlan nyugalom vesz erőt rajta. Ez a dolgok rendje, ha más is elfogadja, én miért ne tenném? Úgy látszik, mostantól ez lesz az életünk menete, itt-ott manók, itt-ott valkűrök bukkannak majd fel. Gondolom, így akarják színesebbé tenni a várost.

Hamarosan bejut a kocsmába. Bruno Schmetterling nincs ott, Búbos Jankó viszont ismerősként köszönti. Kérnék egy sört, mondja határozottan Tamás.

Hogy napok óta részeg vagy másnapos, nem okoz gondot a hivatalban. Mindenki más is az. Összekeverik a papírokat, a korábban szabályos oszlopokban magasodó iratok ledőlnek, szétszóródnak a földön. A férfiak félregombolják ingüket, a nők elfelejtenek bugyit húzni. Búbos Jankó megvásárolja a szomszédos házakat és kibővíti kocsmáját. És mintha maga a város is részeg mámorban úszna, az épületek fala egyre több helyen mállik, éjszakánként bágyadtan pislognak a fények, a hidak imbolyogva lebegnek a zavaros Duna felett. És mindenütt, vagy legalábbis egyre több helyen látni koboldokat, valkűröket, pallossal kérkedő lovagokat, maga Lohengrin is tiszteletét teszi Pesten.

Szombat van, szünnap, Tamás délben részegen támolyog ki a verőfényre. A hangok túl hangosak, a színek túl harsányak, a fülében vonatként zakatol a vér. Nem is tudja, hogyan, milyen úton jutott oda, mindenesetre az

Állatkertben találja magát.

Az őzgidák, vízilovak és medvék látványa gyermeki biztonságérzetet ad neki, ez legalább maradt ugyanolyan, ez legalább nem változott. Lelassítja lépteit, feje kitisztul valamelyest, élvezi a napsütést, a madárház ricsaját, a Nagyszikla árnyékát. Odébb a látogatók jókat derülve körbe sereglenek, a gyerekek lendületesen mutogatnak valamire. Tamás megtörli izzadó homlokát, és ő is belép a körbe. Középen Bruno Schmetterlinget ismeri fel, a német férfi megnyerő mosollyal szórakoztatja a bábéskodókat. Két idomított majma zsonglőröködik. Nézd, anya, kiáltja egy fiúcska, még biciklizni is tudnak. Ahogy a majmok körbe-körbe bicikliznek, Tamás újra szédül. Nézi, ahogy egyre gyorsabban, egyre vadabban teker az egyik, a másik pedig idióta vigyorral kapaszkodik a kormányba, de szemében rettegés. Schmetterling kiszúrja a tömegben Tamást, biccent felé, és lovaglópálcájával rácsap a hátul ülő majom lábára. Az állat még nagyobb iramra kapcsol, most már szélvészént róják a köröket. Némelyik gyerek megrémül, szülei lábába, szoknyájába kapaszkodik, azok meg elnéző mosollyal tekintenek egymásra, hiába, a gyerekek már csak ilyen érzékenyek, majd kinövik. Tamás legszívesebben levinné szemét a majmokról, de mint korábban a kocsmában, Schmetterling most is megbabonázza átható pillantásával. Az elöl ülő majom kézenállásba lendül, égre meredő, rövidke lábával esetlenül rúgkapál. Hahotázik az egyik részeg apuka, Schmetterling ütemes tapsolásra buzdítja a látogatókat. A bicikli ekkor lefékez, a kézenálló majom lerepül, és a földre zuhan. Sikkant egy kislány, de szülei harsányabban kacagnak, mint valaha. Nézd már, apuka, rikítja egy pityókás feleség, hogy seggre esett ez a hülye dög. Tamás halántéka lüktet. Belép a körbe, a földön fekvő majomhoz csoszog, és felsegíti. Schmetterling rákiált, halt, ne segítsen neki! De Tamás csak azért is talpra állítja az állatot. A német morog valamit, Tamás akkorra már kitántorog a körből, és hazaküzd magát.



Állatkert, fortépan.hu

Este van, hosszú hetek óta először látszanak a csillagok. Tamás egy ideje délután is alszik, kipihen az ivás fáradalmait, este pedig sétál a városban. Túl sokszor fáj a feje, és túlságosan émelyeg ahhoz, hogy papírt hajtogasson. Most éppen a Ferenc József hídon ballag át, majd bekanyarodik a Sóház utcán. Komoran bandukol, csak az udvariasság kedvéért köszön a falat támasztó koboldoknak. A macskakövek között vékony erecskében vér csordogál. Tamás megáll. Egy szűkebb utcában ott hever a néhány órával korábban felsegített majom. Szőre lucskos a vértől, feketés-vörösesen tapad sovány testére. Késsel döfheték le, többször is, bordájánál, hátán több helyen groteszk szájként tátong a felhasított bőr. Tamás körbenéz, talán még tetten érheti a gyilkost. Az utcán, mellette, andalgó pár sétál, Tamás, saját illetlenségétől zavartan, megállítja őket. Elnézést, látják ezt, kérdezi. A férfi arca ellenséges, közelebb lép Tamáshoz. Látjuk hát, egy döglött majom. Miben segíthetünk, kérdezi a nő, hogy enyhítse párja gorombaságát. Tamás mozdulatlanul áll előttük. Semmiben, mondja aztán halkán, semmiben, elnézésüket kérem, igazán. Azzal felnyalábolja a majmot, és elszalad vele.

Sokáig fut a sötétben, a majom ernyedt karja neki-nekicsapódik a férfi kabátjának. Egy utcalány utána kiált, fúj, kéjenc! Gyengén kivilágított terecskére ér, úgy terül el a templom tövében, mint csizma alatti pocsolya. A templom előtti padon mindenről megfélemezve férfi és nő csókolózik. Ahogy Tamás közelebb ér, látja, hogy Ferenc és Júlia az. Kába fejjel, lépteit lassítva megy hozzájuk. Nem veszik észre. Óvatosan a lábukhoz helyezi a döglött majmot, és elsiet az éjszakában. Még így, távoztában is hallja a csókok cuppogó, illetlen zaját.